

Voorstelling Ifigeneia doet pijn en ontroert

Gezien: Ifigeneia in Aulis van Euripides, door Toneelgroep Amsterdam. **In:** Parkstad Limburg Theater Heerlen (23-10). **Nog te zien in:** Maastricht (17-1).

door **Jos Prop**

Wanneer het leger vertrokken is, blijft de moeder van de geofferde dochter Ifigeneia in haar eentje achter op de verlaten vlakte. Met in haar lichaam het leed, de woede en de waanzin van de oorlog. Gevoelens die met horten en stoten naar buiten willen, maar die niet onder controle te krijgen zijn. Een lijf beheerst door waanzin loopt verloren rond, slaat met de kop tegen de muur. Black out. Het is gedaan. Het verhaal is uit. Maar oorlogen zullen onophoudelijk rivieren van bloed over de aarde laten stromen. Want we leren het immers nooit.

Bij aanvang van de voorstelling Ifigeneia in Aulis staan honderden poppen strak in het gelid. Zij vormen het Griekse leger dat wacht op gunstige wind om naar Troje te varen. Maar de godin Artemis zal pas voor wind in de zeilen zorgen, nadat opperbevelhebber Agamemnon zijn dochter heeft geofferd. Daarop lokt de legeraanvoerder zijn kind en haar moeder met valse voorwendselen naar de haven van Aulis, waar de vloot voor anker ligt. Wanneer de vrouwen de werkelijke reden van hun aanwezigheid achterhalen, barst het drama uit

zijn voegen. Vanaf dat moment is het podium voor actrice Chris Nietvelt die in de moederrol het welhaast onmogelijke presteert. Want hoe speel je gevoelens die onspeelbaar zijn? Hoe vertolk je leed dat onmetelijk groot is? Hoe communiceer je het onmogelijke? Hoe toon je wanhoop, woede en waanzin? Zo dus. Zoals Chris Nietvelt dat doet. Met een lijf dat aan oncontroleerbare spasmen onderhevig is. Met woorden die vanuit de tenen gehaald moeten worden. Met ademstoten waaruit de luchtstroom verdwenen is. Met intonaties, klanken en volumewisselingen die niet meer in bedwang gehouden kunnen worden. Zo word je de personificatie van alle oorlogsleed. Niet voor niets ontving zij onlangs de Theo d'Or, de prijs voor de beste actrice van het voorbije seizoen. Maar ook Karina Smulders mag niet onvermeld blijven. De indrukwekkende wijze waarop zij Ifigeneia speelt is eveneens van grote klasse. In dit acteursstuk wordt het drama veroorzaakt door de mannen en subliem vertolkt door de vrouwen. Want naast de twee actrices, vormen vijf vrouwelijke vocalisten van Opera Studio Nederland het muzikale koor in deze tragedie. Op oude Griekse tekstklanken en melodieën zingen zij een soort elegische koralen die door mijn hart snijden. Op het eind van de voorstelling is het podium leeg. Het offer is gebracht, de soldaten zijn vertrokken. Wat rest is een langdurige stilte, na een uitvoering die het verstand heeft gepijnigd, het gevoel beïnvloed en wreedheid in schoonheid verpakt.